Development of a Manual for the Application of Digital Technology to Promote Participation through a Motivation-Building Process in Household Accounting.

Sikarin Klumchum[1*], Worapapha Arreerard[2] & Tharach Arreerard[3]
[1*,2,3]Faculty of Information Technology, Rajabhat Maha Sarakham University.
*Corresponding author: 669070140103@rmu.ac.th

Received	Reviewed	Revised	Accepted
11/12/2025	01/01/2026	18/02/2026	12/03/2026

Abstract

The objectives of this research were 1) to synthesize a model for applying digital technology to promote participation through a motivational process for household accounting and 2) to develop a manual for applying digital technology to promote participation through a motivational process for household accounting. The population consists of 9 experts for evaluating the appropriateness of the model and the manual for applying digital technology to promote participation through a motivational process for household accounting, selected by purposive sampling. The research tools are the manual for applying digital technology to promote participation through a motivational process for household accounting, the model appropriateness questionnaire, and the manual appropriateness questionnaire for applying digital technology to promote participation through a motivational process for household accounting. The statistics used are percentage, mean, and standard deviation.

The research findings revealed that 1) the model for applying digital technology to promote participation through a motivational process for household accounting consisted of 3 components: (1) key policies and principles, (2) the application of digital technology for participatory household accounting, and (3) indicators, and the overall opinions of experts regarding its appropriateness were at the highest level ($\bar{X}$=4.51, S.D.=0.60) and 2) the manual for applying digital technology to promote participation through a motivational process for household accounting consisted of a manual for the community, where the overall opinions of experts toward the manual were at the highest level ($\bar{X}$=4.60, S.D.=0.39).

Keywords: manual; digital technology; participation; motivation; household accounting

การพัฒนาคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ศิขรินทร์ กล่ำชุ่ม[1*], วรปภา อารีราษฎร์[2] และธรัช อารีราษฎร์[3]
[1*,2,3] คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
*ผู้นิพนธ์หลัก: 669070140103@rmu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และ 2) เพื่อพัฒนาคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน กลุ่มประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญสำหรับประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนจำนวน 9 คน ทำการคัดเลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ คู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบ และ แบบสอบถามความเหมาะสมของคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ (1) นโยบายและหลักการที่สำคัญ (2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดทำบัญชีครัวเรือนแบบมีส่วนร่วม และ (3) ตัวชี้วัด และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.51, S.D.=0.60) และ 2) คู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ประกอบด้วยคู่มือ สำหรับชุมชน โดยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.60, S.D.=0.39)

คำสำคัญ: คู่มือ; เทคโนโลยีดิจิทัล; การมีส่วนร่วม; แรงจูงใจ; การทำบัญชีครัวเรือน

บทนำ

การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนและบริหารการเงิน ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยช่วยให้ทราบถึงภาพรวมของรายรับ–รายจ่าย ต้นทุน หนี้สิน และเงินคงเหลือ อันนำไปสู่การใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพและการวางแผนอนาคตอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม แม้การทำบัญชีครัวเรือนจะมีประโยชน์ชัดเจน แต่การปฏิบัติจริงยังพบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น การขาดความสม่ำเสมอในการบันทึก การมองว่าเป็นภาระที่ทำให้เสียเวลา หรือการขาดความรู้และความเข้าใจในการบันทึกข้อมูลที่ถูกต้อง จนนำไปสู่ความผิดพลาดหรือการหยุดทำบัญชีกลางคัน (Yotasingh et al., 2020; Pichyatheeranath et al., 2023.) แม้ภาครัฐจะมีการรณรงค์ส่งเสริมการ

บันทึกรายรับ–รายจ่ายอย่างต่อเนื่อง (Kamnuan, 2020) เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงประโยชน์ของการรู้เท่าทันฐานะทางการเงินของตนเอง แต่ในหลายชุมชนยังประสบปัญหาการขาดแรงจูงใจและการขาดความรู้ความเข้าใจ ทำให้การทำบัญชีครัวเรือนยังไม่สามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ผลการสำรวจสภาพปัจจุบันของชุมชน ภายใต้การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่าชุมชนมีทุนทางสังคมที่เข้มแข็งและมีอุปกรณ์สื่อสารอย่างโทรศัพท์มือถือซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือทำบัญชีได้ แต่ยังขาดแรงจูงใจ ความรู้ความเข้าใจ และการสนับสนุนอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้กิจกรรมการทำบัญชีครัวเรือนในบางพื้นที่หยุดชะงัก อย่างไรก็ตาม เมื่อมีหน่วยงานด้านเทคโนโลยีเข้ามาให้ข้อมูลและจัดการอบรม ชุมชนเริ่มกลับมาสนใจรวมกลุ่มทำบัญชีอีกครั้ง โดยยอมรับการใช้นวัตกรรมแอปพลิเคชันรายรับ–รายจ่ายและพร้อมได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม

จากการสัมภาษณ์สมาชิกครัวเรือนและผู้นำชุมชน จำนวน 30 คน ในงานประชุมวิชาการฯ (23–24 มีนาคม 2567) พบประเด็นปัญหาหลัก ได้แก่ 1) การไม่เห็นความจำเป็นของการทำบัญชีและการมองว่าเป็นภาระงาน 2) ขาดความรู้และขาดความสามารถในการจำแนกรายการทางการเงินที่สำคัญ 3) ขาดความต่อเนื่องหลังการอบรมเนื่องจากไม่เข้าใจวิธีบันทึกที่ถูกต้องและไม่สะดวกในการใช้เอกสารกระดาษ 4) แม้ชุมชนมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสูง (มีสมาร์ตโฟนกว่า 95% และใช้งานคล่องกว่า 96%) แต่ยังไม่มีระบบหรือคู่มือที่ช่วยชี้แนะแนวทางการทำบัญชีอย่างเป็นขั้นตอนและใช้งานได้จริงในชีวิตประจำวัน

จากสภาพปัญหาและความต้องการดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพด้านเทคโนโลยี แต่ขาดองค์ความรู้ เครื่องมือ และแรงจูงใจที่เหมาะสม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกับกระบวนการสร้างแรงจูงใจ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมและการทำบัญชีครัวเรือนอย่างยั่งยืน ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการ สังเคราะห์รูปแบบและพัฒนาคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยคู่มือจะนำเสนอแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับบริบทชุมชน รวมถึงการใช้แอปพลิเคชันบัญชีครัวเรือน ฟีเจอร์สำคัญในการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบกิจกรรมที่ช่วยสร้างแรงจูงใจ และกลไกการติดตามผล เพื่อให้ชุมชนสามารถนำความรู้ไปใช้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน
2. เพื่อพัฒนาคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร คือ

ผู้เชี่ยวชาญสำหรับประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนจำนวน 9 คน มีคุณสมบัติ คุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีประสบการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือเทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกับชุมชน และมีประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีบัญชีครัวเรือน บัญชีชุมชน อย่างน้อย 1 ปี ทำการคัดเลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งระยะการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สังเคราะห์รูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ระยะที่ 2 พัฒนาคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

เครื่องมือการวิจัย

1 แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยมีค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม มีค่าเฉลี่ย 1.00 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1 แบบสอบถามความเหมาะสมของคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยมีค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม มีค่าเฉลี่ย 1.00 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าสถิติ (Dependent t-test) โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ Arreerard (2014)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 – 5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 – 4.50 หมายความว่า ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 – 3.50 หมายความว่า ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50 หมายความว่า ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.01 – 1.50 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์รูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์รูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยนำข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน (Klumchum, Arreerard, 2025 : 156-163) และดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน 7 คน จากชุมชนพื้นที่เป้าหมาย เป็นผู้นำชุมชน นำมาเป็นกรอบในการจัดทำรูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนและเครื่องมือของกิจกรรม แสดงดังภาพที่ 1 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบที่สังเคราะห์ขึ้น ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน แสดงดังตารางที่ 1

Figure 1 รูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

จากภาพที่ 1 รูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนประกอบด้วย ส่วนที่ 1 นโยบายและหลักการ ส่วนที่ 2 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดทำบัญชีครัวเรือนแบบมีส่วนร่วม และส่วนที่ 3 ตัวชี้วัด

Table 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

รายการ	$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความเหมาะสมของนโยบายและหลักการที่สำคัญ	4.81	0.24	มากที่สุด
2. ด้านความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดทำบัญชีครัวเรือนแบบมีส่วนร่วม	4.76	0.25	มากที่สุด
3. ด้านความเหมาะสมของตัวชี้วัด	4.40	0.60	มาก
โดยรวม	**4.51**	**0.60**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.51, SD.=0.60) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสมของนโยบายและหลักการที่สำคัญ และด้านความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดทำบัญชีครัวเรือนแบบมีส่วนร่วม มีความเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.76-4.81 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยตามลำดับ และ ด้านความเหมาะสมของตัวชี้วัด มีความเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40

2. ผลการพัฒนาคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การสังเคราะห์และพัฒนาคู่มือของรูปแบบ ส่วนที่ 2 ผลการสังเคราะห์รูปแบบและการพัฒนาคู่มือของรูปแบบ และส่วนที่ 3 คู่มือการใช้งานระบบบันทึกบัญชีครัวเรือน แสดงดังภาพที่ 2 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบที่สังเคราะห์ขึ้น ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน แสดงดังตารางที่ 2

Figure 2 คู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

Table 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

รายการ	$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความเหมาะสมของคู่มือ	4.58	0.35	มากที่สุด
2. ด้านความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.41	มากที่สุด
3. ด้านความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้กับการจัดทำบัญชีครัวเรือน	4.58	0.47	มากที่สุด
4. ด้านการใช้งานแอปพลิเคชันบัญชีครัวเรือน	4.59	0.39	มากที่สุด
โดยรวม	**4.60**	**0.39**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.60, SD.=0.39) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้งานแอปพลิเคชันบัญชีครัวเรือน ด้านความเหมาะสมของคู่มือ และด้านการใช้งานแอปพลิเคชันบัญชีครัวเรือน มีความเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.59-4.67

สรุปและอภิปราย

ผลการวิจัยการวิจัยนี้มุ่งเน้นพัฒนาคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์รูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบที่ได้สังเคราะห์ขึ้นได้ผ่านการค้นคว้าและศึกษาเพื่อพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบให้สอดคล้องกับ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2561) รวมถึงการสำรวจความต้องการใช้งานจริงจากการสัมภาษณ์ 30 คน (Klumchum, Arreerard, 2026 :156-163) และ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้พบว่ามีปัญหาหลักในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้จัดทำบัญชีครัวเรือน คือ ไม่เห็นความจำเป็น ขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่มีการวางแผนการใช้จ่าย ซึ่งส่งผลให้เกิดการไม่จัดทำหรือขาดความต่อเนื่องในการบันทึกบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Butsali, Rakkansilp and Utiram (2021)ทำการศึกษาเรื่อง นวัตกรรมการจัดการความรู้ด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครัวเรือนไม่เห็นความจำเป็นและขาดความรู้ในการจัดทำบัญชี ส่งผลให้ไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

2. ผลการพัฒนาคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขปัญหาและความต้องการที่ถูกสังเคราะห์ขึ้นในระยะที่ 1 และได้ผ่านการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจึงออกแบบองค์ประกอบและพัฒนาคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ส่งผลให้ได้คู่มือและเทคโนโลยีที่สอดรับกับรูปแบบที่สังเคราะห์ขึ้น สอดคล้องกับ สำนักบริหารทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์ Ubon Ratchathani University (2018) ที่กล่าวว่า คู่มือการปฏิบัติงาน หมายถึง เอกสารแต่ละหน่วยงานสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และใช้เป็นคู่มือสำหรับศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน อีกทั้งยังสามารถปรับปรุงให้สอดคล้องกับระเบียบ วิธี และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากการศึกษาในครั้งนี้ ได้เก็บข้อมูลจากชุมชนเพื่อนำมาสร้างรูปแบบและพัฒนาคู่มือ จึงควรนำรูปแบบและคู่มือไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมชุมชนอย่างเป็นระบบ มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการตามรูปแบบและคู่มือ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างแรงจูงใจ และมีระบบติดตามผลการบันทึกบัญชีครัวเรือนรายบุคคลและรายกลุ่ม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญสำหรับการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ทั้ง 9 คน รวมไปถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ช่วยเก็บรวมรวมข้อมูล

References

Arreerard, W. (2014). *A study of EDLT V media innovation for teaching and learning. In Proceedings of the International Conference on Computing and Information Technology (NCCIT 2014)*. Bangkok: Faculty of Information Technology, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

Butsalee, P., Rakkansin, S., & Utiram, K. (2021). *Knowledge management innovation in household accounting based on sufficiency economy philosophy for sustainable knowledge enhancement of Sai Yao Community, Thalung Lek Sub-district, Mueang District, Buriram Province*. Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences), 16(1).

Khamnuan, B. (2020). *Household accounting models of the Tai Yai ethnic group in Mueang District, Mae Hong Son Province*. Journal of Nakhorn Lampang Buddhist College, 9(3), 28-40.

Klumchum, S., Arreerard, W., & Arreerard, T. (2025). *A study of community opinions on applying technology to promote participation through the motivational process for household accounting*. In the 11th National Conference on Technology Management and Innovation, Association of Professional Technology and Innovation for Local Development, March 10, 2025 (pp. 156-163).

Office of Property and Benefits Management, Ubon Ratchathani University. (2018). *Operations Manual*. Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani University.

Pitchayateeranart, L., Klinsukho, S., Suksin, H., Pichai, R., & Parabundit, K. (2023). *Development of a web application for household income and expense accounting for community enterprise groups in Loei Province.* Journal of Political Science and Liberal Arts Loei Rajabhat University, 11(1), 69-84.

Yotasing, P., Munmat, S., Thapphuta, N., Harinsail, C., & Amnatcharoen, J. (2020). *A study of behaviors and problems in household accounting based on the sufficiency economy philosophy concept.* Research Report. Udon Thani Rajabhat University.